

Vecāku pabalsts un vecāku pabalsta nenododamā daļa

Jautājumi – atbildes

1. Cik lielā apmērā tiks izmaksāta vecāku pabalsta nenododamā daļa?

Nenododamās daļas apmērs būs atkarīgs no kopējā izvēlētā vecāku pabalsta saņemšanas perioda – 60% apmērā no vidējās iemaksu algas, ja kopējais periods izvēlēts uz 13 mēnešiem, vai 43,75% apmērā, ja kopējais periods izvēlēts uz 19 mēnešiem.

2. Kurā periodā tēvs var izmantot paternitātes pabalstu?

Tēvs paternitātes pabalstu var saņemt jebkurā laikā no bērna piedzimšanas dienas līdz bērna sešu mēnešu vecumam. Vienīgais nosacījums, ka nevar vienlaicīgi saņemt paternitātes pabalstu un vecāku pabalsta nenododamo daļu, jo vienlaicīgi divos dažādos atvaļinājumos atrasties nevar.

3. Vai arī no 2023.gada 1.janvāra tiks pagarināta vecāku pabalsta izmaksa priekšlaikus dzimušajiem bērniem?

Arī turpmāk priekšlaikus dzimušajiem bērniem vecāku pabalsta izmaksa tiks pagarināta par grūtniecības atvaļinājuma periodu.

4. Ja vienlaikus piedzimst divi vai vairāki bērni. Vai tiesības uz nenododamo daļu būs par katru bērnu?

Nē, būs tieši tāpat kā ar vecāku pabalstu, kurš ir tikai viens, neatkarīgi no dzimušo bērnu skaita. Arī vecāku pabalsta nenododamā daļa būs katram vecākam tikai viena – divi kalendārie mēneši.

Ja vienlaikus dzimuši dzimuši divi vai vairāki bērni, tiek izmaksāta piemaksa pie bērna kopšanas pabalsta.

5. Kā tiks piešķirta nenododamā daļa, ja ir vairāki darba devēji, bet tikai pie viena darba devēja atradīšos bērna kopšanas atvaļinājumā?

Nenododamā daļa šajā gadījumā netiks piešķirta, jo periodā, par kuru tiek pieprasīta nenododamā daļa, ir jāatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā pie visiem darba devējiem.

6. Kā tiks aprēķināta nenododamā daļa, ja to pieprasa uzreiz secīgi pēc vecāku pabalsta pamatdaļas? Un kā, ja pieprasa vēlāk kā atsevišķu periodu?

Ja vecāks savu nenododamo daļu vēlas saņemt secīgi pēc vecāku pabalsta pamatdaļas un iesniegumā to arī uzreiz norāda, tad, piešķirot vecāku pabalstu (gan pamatdaļu, gan nenododamo daļu), VSAA aprēķinās šī pabalsta apmēru, kas būs vienāds gan pamatdaļai, gan nenododamajai daļai. Tas nozīmē, ka pabalsta nenododamo daļu izmaksās tādā pašā apmērā kā pamatdaļu. Jāatceras, ka nenododamo daļu būs tiesības saņemt tikai tad, ja atradīsieties bērna kopšanas atvaļinājumā. Ja apstākļi mainīsies un Jūs atsāksiet strādāt, tad nenododamā daļa Jums netiks izmaksāta.

Ja nenododamo daļu vēlas saņemt vēlāk atsevišķi, atkārtoti dodoties bērna kopšanas atvaļinājumā, VSAA jāiesniedz jauns iesniegums vecāku pabalsta nenododamās daļas

piešķiršanai. Pieprasot to vēlāk, katram nenododamās daļas periodam vidējo iemaksu algu aprēķinās atsevišķi un noteiks pabalsta apmēru atbilstoši jau iepriekš izvēlētajam kopīgajam vecāku pabalsta saņemšanas periodam (19 mēneši vai 13 mēneši). *Piemēram, pieprasot nenododamo daļu bērna trīs gadu vecumā par divu mēnešu periodu no 2026.gada 5.februāra līdz 2026.gada 4.aprīlim, vidējā apdrošināšanas iemaksu alga pabalsta apmēra noteikšanai tiks aprēķināta par 12 kalendāro mēnešu periodu no 2024.gada decembra līdz 2025.gada novembrim. Pabalsta apmēru noteiks atbilstoši iepriekš veiktajai izvēlei par kopējo pabalsta saņemšanas periodu – 43,75% vai 60% apmērā no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.*

7. Vai man būs tiesības uz otra vecāka nenododamo daļu, ja bērna tēvs nestrādā, tātad nav sociāli apdrošināta persona?

Mātei nav tiesību saņemt bērna tēvam pienākošos nenododamo daļu, ja tēvs nestrādā. Tēvs savu nenododamo daļu varēs izmantot līdz bērna gadu vecumam ar nosacījumu, ka būs nodarbināts un būs bērna kopšanas atvaļinājumā. Ja bērna tēvs līdz bērna astoņu gadu vecumam nekļūs nodarbināts, tad pabalsta otru nenododamo daļu nesaņems neviens no vecākiem.

8. Vai tēvs savu nenododamo daļu var saņemt tajā pašā laikā, kad māte saņem maternitātes pabalstu?

Jā, tēvs savu nenododamo daļu var saņemt arī laikā, kad māte saņem maternitātes pabalstu.

9. Vai var saņemt otram vecākam paredzēto divu mēnešu nenododamo daļu, ja esmu vienīgais bērna vecāks?

Jā, šajā gadījumā ir tiesības uz otram vecākam paredzēto divu kalendāro mēnešu vecāku pabalsta nenododamo daļu.

Abas vecāku pabalsta nenododamās daļas, kopā četrus kalendāra mēnešus, var izmantot viens vecāks, ja bērnam nav noteikta paternitāte, otrs vecāks ir miris vai otram vecākam ir atņemtas vai pārtrauktas aizgādības tiesības, ar nosacījumu, ka šī daļa jau nebūs piešķirta un izmaksāta.

10. Ja bērns ir piedzimis 2022.gada 30.decembrī, vai arī tad vecākiem būs tiesības uz nenododamo daļu?

Ja bērns ir piedzimis līdz 2022.gada 31.decembrim, tad tiesības uz vecāku pabalsta nenododamo daļu vecākiem nebūs. Jaunie nosacījumi attiecas uz vecākiem, kuru bērni ir dzimuši 2023.gada 1.janvārī vai vēlāk. Par bērniem, kuri dzimuši līdz 2022.gada 31.decembrim, vecāku pabalsts tiks piešķirts saskaņā ar likumu “Par maternitātes un slimības apdrošināšanu”, kāds tas ir spēkā līdz 2022.gada 31.decembrim.

11. Vai divu mēnešu nenododamās daļas saņemšanas laikā drīkst strādāt un saņemt 50% no piešķirtā pabalsta?

Nē, nedrīkst. Pabalsta nenododamo daļu var saņemt tikai un vienīgi atrodoties bērna kopšanas atvaļinājumā vai negūstot ienākumus kā pašnodarbinātajam.

12. Kā man jārikojas, ja vēlos saņemt vecāku pabalstu, bet turpināšu strādāt? Zinu, ka vecāku pabalsta pamatdaļu strādājot varu saņemt 50% apmērā, bet nenododamo daļu varu saņemt tikai atrodoties bērna kopšanas atvaļinājumā.

Vispirms jāiesniedz iesniegums tikai vecāku pabalsta pamatdaļas piešķiršanai. Vienlaikus pieprasiet arī bērna kopšanas pabalsta piešķiršanu. Savu vecāku pabalsta nenododamo daļu varēsiet pieprasīt jebkurā laikā pēc pamatdaļas saņemšanas līdz bērna astoņu gadu vecumam. To varēsiet izdarīt tad, kad darba devējs Jums būs piešķīris bērna kopšanas atvaļinājumu. Iesniegumā jānorāda, ka lūdzat piešķirt tikai vecāku pabalsta nenododamo daļu. Iesniegums vecāku pabalsta piešķiršanai saturēs visas iespējamās izvēles, jāizvēlas sev atbilstošā un jāaizpilda. Iesniegumu visērtāk iesniegt, izmantojot e-pakalpojumu “VSAA informācija un pakalpojumi”.

13. Es dzīvoju un strādāju Latvijā, kur man 2023.gadā piedzims bērns. Saņemšu vecāku pabalsta pamatdaļu un savu nenododamo daļu. Bērna tēvs strādā citā Eiropas Savienības valstī. Vai viņš varēs saņemt vecāku pabalsta nenododamo daļu? Kura valsts to viņam piešķirs un maksās?

Ja bērna tēvs strādā citā ES dalībvalstī, tad viņam sakarā ar bērna piedzimšanu ir tiesības pieprasīt ģimenes pabalstus savas nodarbinātības valstī. Tas nozīmē, ka arī vecāku atvaļinājums un ar to saistītie pabalsti, tai skaitā apmaksāta vecāku pabalsta nenododamā daļa bērna tēvam ir jāpieprasa tajā ES dalībvalstī, kurā viņš strādā.